

Merja Vuori

20.8.2014

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi

TEM/1022/03.01.01/2014

Lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Kemianteollisuus ry:ltä lausuntoa vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuutta koskevan lain muuttamisesta. Kemikaaliturvallisuuslakiin (390/2005) ehdotetaan tehtäväksi muutokset, jotka johtuvat uuden SEVESO III-direktiivin säännösten saattamisesta kansalliseen lainsäädäntöön. Lisäksi esityksessä ehdotetaan tarkennettavaksi räjähteitä koskevia säännöksiä.

Tuotannon turvallisuuden kehittäminen on kemianteollisuudelle vastuullisen toiminnan perustekijä ja se on myös yksi Responsible Care -ohjelman painopistealueista. Turvallisuustyön tulokset ovat olleet hyviä - mutta kehitystyön on oltava jatkuvaa. Perustana tälle työlle on toimiva, selkeä lainsäädäntö ja korkeatasoinen, järjestelmällinen viranomaisyhteistyö.

Kemianteollisuus ry pitää positiivisena asiana, että muutosehdotuksessa on ensisijaisesti keskitytty Seveso III-direktiivin aiheuttamiin muutostarpeisiin. Tarkemmat säännökset annetaan myöhemmin valtioneuvoston asetuksilla. Kemianteollisuus ry toivoo, että asetukset ja niitä seuraavat Tukesin ohjeet tukisivat selkeinä toimeenpanoa.

Ehdotuksen mukainen merkittävin muutos on velvoitteiden määrittelyssä siirtyminen kemikaalien luokituksessa CLP-asetuksen mukaiseen luokitusjärjestelmään. Tämän muutoksen läpivieminen koko tuoteketjussa on haasteellista ja tulee tapahtumaan vasta 1.6.2015 loppuvan siirtymäajan kynnyksellä.

Kemianteollisuus ry pitääkin tärkeänä, että kemikaalien luokituksen muuttumisesta johtuvat uudet velvoitteiden muutokset esim. toimintaperiaateasiakirjalaitoksesta turvallisuusselvityslaitokseksi saisivat riittävän siirtymäajan. Samoin siirtymäaikaa tulee antaa tuleville uusille tiedotusvelvollisuuksille.

Luokitus muuttuu CLP-asetuksen mukaiseksi

Muutosehdotuksen mukaan kemikaalien luokituksessa siirryttäisiin CLP-asetuksen luokitusjärjestelmään. Samalla luovuttaisiin käsitteistä palo- ja räjähdysvaarallinen kemikaali, terveydelle vaarallinen kemikaali sekä ympäristölle vaarallinen kemikaali. Vaarallisen kemikaalin käsitteet muutettaisiin CLP-asetuksen mukaiseksi.

Merja Vuori

20.8.2014

Kemikaalien ja seosten uusi CLP-luokitus on myös perusta kun määritellään, onko kyseessä kemikaalien laajamittainen vai vähäinen teollinen käsittely. Sama luokittelu määrittelee myös sen tuleeko toiminnanharjoittajan laatia toimintaperiaateasiakirja vai turvallisuusselvitys. Tästä määntyvät myös kyseisten laitosten eritasoiset velvollisuudet.

CLP-asetuksen toimeenpanon siirtymäaika päättyy 1.6.2015, samaan aikaan kun kemikaaliturvallisuuksiin ehdotetut muutokset ja sen asetusmuutokset tulisivat voimaan. CLP-asetuksen toimeenpano ja kemikaalien ja seosten luokitukset ovat tuoteketjussa haasteellisia. Luokitukset tulevat valmistumaan vasta siirtymävaiheen lopussa.

Uudet valmistajien tekemät luokitukset saattavat tuoda yllätyksiä ja muutoksia kemikaaliturvallisuuksiin mukaisiin velvollisuuksiin ehdotetun lakimuutoksen voimaantulon aikaa. Kun uusien luokitusten läpikäynti jo yksin on aikaa vievä tehtävä, on uusien velvollisuuksien toimeenpanoon samoin varattava aikaa.

Kemianteollisuus ehdottaakin, että luokituksen muutoksista aiheutuvia velvollisuuksien muutoksille annettaisiin riittävästi siirtymäaikaa.

Toiminnanharjoittajan tiedottamisvelvollisuus

Lain muutosehdotuksessa on samoin lisäyksiä yleisölle tiedottamisen velvollisuuksiin. Toiminnanharjoittajan on tiedotettava suuronnettomuusvaaraa aiheuttavaa tuotantolaitosta koskevista turvallisuustoimenpiteistä ja onnettomuustapauksissa noudatettavista ohjeista. Ajan tasalla olevat tiedot on koottava yhteen asiakirjaan ja se on pidettävä yleisön saatavilla myös sähköisesti.

Ehdotus on laadittu Seveso III -direktiivin mukaisesti niin, että velvollisuus koskisi turvallisuusselvityslaitosten lisäksi myös toimenpideasiakirjalaitoksia. Kemianteollisuus ry kannattaa luonnollisesti turvallisuutta edistävää tiedotusta, mutta esitetty velvollisuuden laajennus on haasteellinen. Etenkin kun laitosten varsinaiset riskit eivät muutu ja uusi velvollisuus vaatii resursseja.

Kemianteollisuus ry pitää välttämättömänä, että tämänkin uudistuksen toimeenpanolle annetaan riittävä siirtymäaika. Tiedottamisvelvollisuutta tullaan säätämään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. **Ohjeistuksessa tulee ottaa huomioon myös tietojen luottamuksellisuus ja mahdollinen saatavuus rikollisiin käyttötarkoituksiin.**

Lupahakemuksesta kuuluttaminen ja siitä tiedottaminen

Kemikaaliturvallisuuksiin ehdotetaan tehtäväksi uusi luku, jossa käsitellään lupahakemuksen kuuluttamista ja siitä tiedottamista laajamittaisen teollisen käsittelyn ja varastoinnin lupahakemusta käsiteltäessä. Tavoitteena on lisätä päätöksenteon vastuullisuutta ja avoimuutta sekä yleisön tietoisuutta ympäristökysymyksissä ja tukea tehdyille päätöksille.

Lupaprosessien sujuvuus on sekä viranomaisten että toiminnanharjoittajien tavoitteena. Ja yleisön osallistuminen prosessiin on kannatettavaa. Jotta tässä päästäisiin sujuvaan menettelyyn, on prosessia koskevien säädösten oltava johdonmukaisia ja selkeitä.

Merja Vuori

20.8.2014

Kemianteollisuus ry ehdottaa, että luvun 12a pykälät 104a ja 104b vaihtavat paikkaa, jotta asiat etenevät loogisessa järjestyksessä. Tiedottamista koskevassa tekstissä tehtävät ja etenkin vastuut olisi hyvä selkeyttää. Samoin muistutusten ja mielipiteiden esittämiselle olisi hyvä asettaa selvä - 30 päivän - aikaraja. Kemianteollisuus ry pitää myös tärkeänä, että menettelyä tarkennetaan asetuksella.

Pitkällä aikavälillä olisi hyvä pohtia eri lupaprosessien päällekkäisyyksien poistamista. Nyt muutoksessa tehty ehdotus tuo ympäristösuojelulain kanssa rinnakkaisen kuuluttamis- ja tiedottamisprosessin.

Räjähdesäädökset

Lain räjähdesäädöksiin ehdotetaan tehtäväksi lisäys koskien räjähteen valmistusta siirrettävällä ajoneuvolla. Lisäyksenä esitetään myös muiden muassa säädöstä räjähteiden tilapäisestä varastoinnista. Lakiin esitetyt muutokset edeltävät räjähdesäännösten kokonaisuudistusta, joka on meneillään työ- ja elinkeinoministeriössä.

Kemianteollisuus ry tukee Elinkeinoelämän keskusliiton huomioita räjähdysainesäädöksiin.

Kommentteja yksittäisiin pykäliin:

- **4 § Soveltamisalan rajaukset:** Nykyisen lain 37, 39 ja 40§ sekä 98§ 1. momentti viittaavat käsittääksemme kemikaalien siirtoputkistoon. Lakimuutoksessa ei kuitenkaan ole listattu kumottavaksi/poistettavaksi yhtään nykyisen lain pykälää.
- **5 § Suhde muuhun lainsäädäntöön** Kokonaisuus selkiytyy lisäysten ansiosta.
- **6 § Määritelmässä palavien nesteiden määritelmää** ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan GHS-merkintäjärjestelmää, jolloin leimahduspisteraja olisi enintään 93 astetta. Olisi hyvä harkita, tarvitseeko tässä toimia luokituksen mukaisesti ja aiheuttaa näin muutoksella merkittäviä selvitystarpeita toiminnanharjoittajille.
Määritelmien perusteluissa todetaan, että osasta nykyisin vakiintunutta terminologiaa luovutaan ja siirrytään käyttämään CLP:n mukaisia määrittelyitä. Kuitenkin nykyisen lain **12 § 3. momentissa** on käytetty syttyvistä kaasuista määritelmiä, jotka ovat CLP:n vaaralausekkeiden mukaisia, mutta eivät ole varsinaisia luokkia (kategoria 1 ja 2).
- **23§ Luvanvaraisuus** mainitaan, että tuotantolaitoksen toiminnasta vastaava henkilö täytyy olla nimettynä. Asetuksella tai määritelmässä olisi hyvä selkeyttää tämän henkilön asemaa. Mikä on suhde lain mainitsemaan käytön valvojaan ja räjähdeseasetuksen (473/1993) mainitsemaan räjähdysainetuotannon vastaavaan johtajaan?
- **30§ Toimenpiteet vaarallisista kemikaaleista aiheutuvien suuronnettomuuksien ehkäisemiseksi 1 momentti.** Tehty lisäys velvollisuudesta osoittaa toimintaperiaatteiden käyttöön otto kaipaa lisäohjeistusta. Tämä tarvitsee tarkennuksia asetukseen ja Tukesin ohjeistusta.

Merja Vuori

20.8.2014

- **Luku 12 a 104a, b ja c§** Uuden luvun paikkaa laissa voisi vielä harkita. Ne voisivat luontevammin istua lain lukuun 3, jossa käsitellään muutenkin lupa-asioita
- **82§ Räjähhteiden luovutusrajoitukset.** Pykälä ei huomioi lainkaan räjähteiden luovutusta epäasialliseen kuljetukseen.

Kunnioittavasti

KEMIANTEOLLISUUS RY

Juha Pyötsiä
Johtaja